

**Forslag til: Inatsisartutlov nr. xx af xx. xxx 2016 om kommunernes og Grønlands
Selvstyres budgetter og regnskaber**

(Naalakkersuisoq for Finanser og Råstoffer)

Forelæggelsesnotat

(Naalakkersuisoq for Finanser og Råstoffer)

1. behandling**Indledning**

På Naalakkersuisuts vegne skal jeg herved fremlægge forslag til Inatsisartutlov om kommunernes og Grønlands Selvstyres budgetter og regnskaber. Denne nye lov erstatter og supplerer særligt den hidtil gældende Budgetlov fra 1999 på en lang række punkter.

Forarbejdet

Det foreliggende forslag til ny budget- og regnskabslov er resultatet af en flerårig arbejdsproces, som har involveret såvel Naalakkersuisut som kommunerne. Lovforslaget er således blevet til i et konstruktivt samarbejde, der har involveret såvel den politiske koordinationsgruppe som Budget- og Regnskabsrådet, der er et administrativt samarbejdsorgan på det offentlige budget- og regnskabsområde med repræsentanter fra såvel KANUKOKA, kommunerne og Naalakkersuisuts administration. Inatsisartut er blevet orienteret om arbejdet med lovforslaget flere gange, særligt i de Politisk-økonomiske beretninger for 2014 og 2015 og i de almindelige bemærkninger til Finanslovsforslaget for 2016. Det kan derudover tilføjes, at Inatsisartut i en tidligere valgperiode har vedtaget et beslutningsforslag, der har haft til hensigt at ændre og styrke budgetloven (FM2012/64). Også dette beslutningsforslag har indgået som grundlag for nærværende lovforslag.

Det skal for god ordens skyld bemærkes, at Naalakkersuisut inden forslagets 1. behandling har fremsendt et rettelsesblad, som indeholder en række ændringer af primært præciserende eller lovteknisk karakter. Ændringerne tager bl.a. udgangspunkt i et omfangsrigt hørings svar afgivet af Kommune Kujalleq.

De økonomiske udfordringer medfører behov for bedre økonomistyring

Den demografiske udvikling medfører, at færre skal forsørge flere i de kommende mange år. Økonomisk Råds fremskrivninger af de nuværende udgifter og indtægter viser, at der allerede er udfordringer i forhold til holdbarheden i den offentlige økonomi. Udfordringer som vil vokse markant over de kommende år. Det stiller nye krav til prioriteringen inden for og mellem forskellige sektorer i det offentlige. Det stiller også krav om produktivitetsudvikling og om bedre værktøjer i økonomistyringen.

Bedre økonomistyring og politiske diskussioner om den løbende og langsigtede prioritering er ikke alene en opgave for selvstyret, men i høj grad også for kommunerne. Kommunerne fylder mere i den offentlige økonomi nu end tidligere. Med den i strukturreformen forudsatte opgaveflytning er der udsigt til, at kommunernes andel af den samlede offentlige økonomi bliver endnu større fremover. Gennem de seneste år har der været et konstruktivt samarbejde om at forbedre økonomistyringen i den offentlige sektor mellem Naalakkersuisut, borgmestrene og KANUKOKA.

Forslaget til budget- og regnskabslov indeholder flere restriktioner på handlefriheden for både kommunerne og selvstyret end i dag. Det er nødvendigt for at sikre det overordnede mål om en holdbar udvikling i den samlede offentlige økonomi i landet.

Forbedret grundlag for den politiske prioritering

Loven skal grundlæggende give en klar ramme for den politiske prioritering og sikre, at der også fremover er politisk, økonomisk handlefrihed. Det er også afgørende for, at investorer og långivere kan have tillid til, at den økonomiske politik er forsvarlig.

Loven fastsætter som udgangspunkt en økonomisk ramme, der i praksis betyder, at de offentlige udgifter over tid ikke vokser mere end hvad indtægterne giver plads til. Derfor stilles med budget- og regnskabsloven krav om budgetbalance eller budgetoverskud for Grønlands Selvstyre og for de enkelte kommuner set over en 4-årig periode, såvel fremadrettet som bagudrettet i forhold til finansåret. Efterlevelse af målsætningerne i lovforslaget vil ifølge Finansdepartementets beregninger medføre en markant reduktion af holdbarhedsproblemet.

Budget- og regnskabsloven vil stille krav om udgiftsdæmpende reformer og gennemførelse af reformer og investeringer, der skaber vækst i den private sektor.

Når nogle sektorer kommer til at vokse som følge af den demografiske udvikling eller særlig prioritering af andre indsatser, vil kravet om en styret udvikling i væksten i de offentlige driftsudgifter medføre behov for at flytte midler mellem sektorer. Generelt vil nye initiativer og prioriteringer i høj grad skulle finde finansiering fra andre områder, særligt hvis der ikke bliver skabt større indtægter gennem øget eksport og vækst i den private sektor.

Anlægsområdet

På anlægsområdet har der over tid ophobet sig et renoveringsefterslæb, der gør det nødvendigt at foretage store investeringer på anlægsområdet. Et meget stort vedligeholdelsefterslæb er i realiteten en udskydelse af nødvendige løbende driftsudgifter til vedligehold. Derfor har renoveringsefterslæbet reelt karakter af låntagning fra kommende generationer. En underprioritering af vedligeholdelse og renovering har også negative beskæftigelsesmæssige konsekvenser. Derfor er der i budget- og regnskabsloven krav om, at kommunernes og Grønlands Selvstyres udgifter til anlæg minimum skal udgøre en fast andel af budgettet.

Bedre rammer for offentlig udgiftsstyring – håndtering af udgifter, lån og investeringer

Ekstraordinære indtægter må ikke give anledning til løft i de offentlige driftsudgifter, men skal anvendes til langsigtede investeringer. På den baggrund foreslås der oprettet en

regnskabsteknisk fond til langsigtede investeringer, hvor en række ekstraordinære indtægter vil blive opsamlet.

En ny budget- og regnskabslov indebærer herudover en lovfastsættelse af opdaterede mål og principper for styring af offentlig lånoptagelse. Loven fastslår blandt andet, at det offentlige kun foretager lånoptagelser, der bidrager til at forbedre den finanspolitiske holdbarhed, samt at det offentlige kun foretager lånoptagelser til boliger, erhvervs- og infrastrukturprojekter, når øgede brugerbetaling eller afledte indtægter og besparelser kan finansiere renter og afdrag på gælden. Formuleringen af dette princip er udtryk for en lempelse i forhold til den hidtidige gælds- og investeringsstrategi. Lempelsen anses for hensigtsmæssig i forbindelse med infrastrukturprojekter, som kan bidrage med besparelser i de offentlige driftsudgifter og forøgelse af indtægterne.

Øget fokus på og strammere procedurer for en samlet, national økonomistyring er en global trend efter gældskrisen i 2009 og også en del af de krav, EU stiller til Grønland i den indgåede partnerskabsaftale. Implementering af en moderne budget- og regnskabslov tilpasset Grønlands egne økonomiske behov og forudsætninger vurderes at være meget væsentligt i forhold til at skabe tillid til den økonomiske styring og den offentlige økonomi hos samarbejdspartnere og investorer.

Når landes konkurrenceevne måles og benchmarkes, som det blandt andet sker i den årlige Global Competitiveness Report fra World Economic Forum, indgår et lands makroøkonomiske stabilitet og en hensigtsmæssig forvaltning af de offentlige finanser som en vigtig grundlæggende parameter for måling af konkurrenceevnen. En god og sikker styring af de offentlige finanser er afgørende for at sikre tilliden til investeringsklimaet.

Forslagets kommende behandling

Naalakkersuisut finder at det er et meget vigtigt lovforslag, som vil lægge rammerne for de kommende mange års offentlige økonomistyring. Det er derfor vigtigt at Inatsisartut får lejlighed til at foretage en grundig politisk behandling af forslaget. Naalakkersuisut foreslår derfor, at lovforslagets 2. og 3. behandling gennemføres under efterårssamlingen 2016.

Jeg kan i samme forbindelse orientere om, at Naalakkersuisut har overvejelser om at foreslå visse ændringer til forslaget. Det drejer sig bl.a. om ændringer af forslagens paragraffer 29 og 30, der begge drejer sig om, at underskud vil blive udlignet via reducerede bevillinger. I de nuværende bestemmelser lægges op til at et regnskabsmæssigt underskud i et år skal udlignes via en reduktion i det følgende års bevillinger. Denne fremgangsmåde står lidt i modsætning til, at der i hovedbestemmelsen i § 2 lægges op til at arbejde med 4 års perioder.

Det synes desuden naturligt at tilføje Revisionsudvalget i forslagens paragraf 31.

Det overvejes også, om det vil være relevant at indarbejde nogle af de sanktions – og erstatningsbestemmelser, som i dag er formuleret i den kommunale bestyrelseslov. Det følger bl.a. af disse regler, at Tilsynsrådet under visse forudsætninger kan pålægge medlemmer af kommunalbestyrelsen tvangsbøder eller anlægge erstatningssager.

Endelig vurderer Naalakkersuisut, hvorvidt bestemmelserne om styringen af Anlægs- og Renoveringsfonden med fordel kan gennemgå en revision, således en uhensigtsmæssig akkumulering af passive midler i fonden kan blive modvirket.

Det er min forhåbning, at Finans- og Skatteudvalget som behandlende udvalg vil indgå positivt i overvejelserne om et kommende ændringsforslag, således at der kan etableres bred parlamentarisk opbakning bag såvel dette som loven i god tid forinden efterårssamlingen. Det er således væsentligt, at en så grundliggende lov som budget- og regnskabsloven nyder bred parlamentarisk opbakning, således at loven over en længere årrække kan virke og gøre gavn for det grønlandske samfund.

Jeg skal til sidst henvise til lovforslaget og dets bemærkninger.

Med disse bemærkninger skal jeg på vegne af Naalakkersuisut overlade forslaget til Inatsisartuts behandling.